

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра освіти та управління навчальними закладами

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА

Викладачка	Носач Ірина Володимирівна, доцент кафедри освіти та управління навчальними закладами, кандидат педагогічних наук
Контактний тел.	+38(096)369-76-25
E-mail:	nosachirina77@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/2986
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм філія КПУ http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/6151

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень» є нормативною для студентів бакалаврської програми спеціальності 073 Менеджмент (освітньої програми: Логістика). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 2 семестр (1 курсу).

Курс передбачає розкриття у студентів знань щодо специфіки наукових досліджень, вивчення термінології та методології сучасної науки, застосування отриманих знань на практиці в освітньому та дослідницькому процесах. Дисципліна орієнтує на вибір методів та інструментарію наукових досліджень, дотримання принципів академічної доброчесності.

Предмет дисципліни: вивчення навчальної дисципліни є процес наукових досліджень з економічних та інших проблем, на основі загальнонаукових та емпіричних методичних прийомів, що дає можливість досліджувати технічні, економічні та соціальні проблеми суспільства.

Місце дисципліни у навчальному процесі: Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з гуманітарних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату філософії, мовознавства, інформаційної справи та забезпечує засвоєння спеціальних та нормативних дисциплін.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; практичні заняття, а також консультації.

При вивченні дисципліни використовується метод презентації. Для участі в такому практичному занятті студенти готують інформацію щодо різних тем дисципліни «Основи наукових досліджень», та презентують на практичному занятті.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на практичних заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт, тестових завдань, розв'язання практичних завдань та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» включає проведення проміжного контролю, модульного контролю та складання заліку.

Для модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу, що вивчається під час аудиторних занять і самостійної роботи, передбачено проведення двох модульних контролів, порядок проведення та зміст яких наводиться в робочій програмі навчальної дисципліни з урахуванням наявних засобів діагностики. Для атестації студентів на відповідність їхніх знань вимогам, викладеним в програмі навчальної дисципліни, а також в робочій програмі навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» створюються фонди засобів педагогічної діагностики, які включають типові завдання, модульні контрольні роботи, тести тощо. Вони повинні забезпечувати об'єктивну оцінку знань, умінь та рівнів набутих компетенцій з освітньо-професійної програми: Логістика.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 2 семестру здійснюється у формі диференційованого заліку.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 120 год., у т. ч. 50 годин аудиторних занять і 70 години самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 4.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	50	16	-	34	70

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
1	2	загальна	нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є ознайомлення з теоретичними засадами науково-дослідної діяльності, надання методичних рекомендацій щодо виконання конкретних видів наукових, навчально-дослідних та студентських робіт.

Завдання навчальної дисципліни

- ознайомлення студентів із основами наукових досліджень;

- оволодіння методами та інструментарієм наукового дослідження;
- ознайомлення студентів з тенденції розвитку сучасної науки;
- опанування основ методики пошуку матеріалу для проведення наукових досліджень;
- вироблення навичок самостійного написання студентських кваліфікаційних робіт;
- ознайомлення із вимогами до наукового тексту;
- дотримання етичних норм та принципів академічної доброчесності;
- отримання практичних навичок та вмій щодо науково-дослідної роботи.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- основні поняття науки як явища;
- види наукової діяльності;
- загальнонаукові методи досліджень;
- засади побудови наукової комунікації відповідної галузі знань;
- принципи провадження наукового дослідження, його основні етапи;
- концепції, методологічні пріоритети, соціально-ієрархічні зв'язки у системі наукового пізнання України.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- опрацьовувати наукові джерела різних жанрів;
- у навчальній науково-дослідній діяльності (при написанні курсових, дипломних робіт, наукових статей тощо) послуговуватися основними, притаманними для відповідної спеціальності, методами та концепціями досліджень.
  - обирати, пояснювати та формулювати проблему дослідження;
  - здійснювати пошук наукової інформації, її оформлення відповідно до жанру відповідного наукового документа;
  - вмотивовано обирати методологічну основу дослідження, реферувати літературні джерела;
  - аналізувати основні положення концепцій, методологічних пріоритетів, соціально-ієрархічних зв'язків у системі наукового пізнання України

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 073 Менеджмент освітня програма: Логістика вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання:**

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Оперативне і тактичне управління логістичними процесами підприємства, організація комплексного логістичного обслуговування споживачів, організація операційної логістичної діяльності

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Програмні результати навчання:

РН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

РН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

РН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Тема №1. Наука як система знань	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Дати визначення предмету і сутності науки. 2) У чому полягає процес наукового пізнання? 3) Охарактеризуйте пізнання, його види та структурні елементи. 4) Якими ознаками характеризується наукова діяльність? 5) Яка структура формування теорії? 6) Дати визначення наукової ідеї, гіпотези, теорії, закону. 7) Сформулювати види, функції та предмет наукової діяльності 8) Що таке суб'єкт та предмет наукової діяльності? 9) Назвати види оформлення результатів наукової діяльності. 10) Які є структурні елементи теорії пізнання? 11) Дати визначення поняття, положення, судження. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема № 2. Організація науково-дослідної роботи в Україні	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Описати напрямки наукової інтеграції України у світове співтовариство в умовах глобалізації науки. 2) Охарактеризувати принципи форми міжнародного наукового співробітництва. 3) Організація науки в Україні. 4) Організаційна побудова академічної науки та роль Національної академії наук України. 5) Охарактеризувати вузівську та заводську науку в Україні. 6) Охарактеризувати позавідомчу науку в Україні. 7) Надати визначення наукової та науково-технічної діяльності. 8) Управління наукою в Україні. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема № 3. Основні	2	-	1. Опрацювання лекційного матеріалу,

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
завдання наукознавства			2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Дати визначення наукової школи. 2) Особливості наукознавства. 3) Перелічити основні завдання наукознавства. 4) Означити загальне наукознавство. 5) Що досліджує економіка науки? 6) Дати характеристику теорії наукового потенціалу. 7) Що вивчає психологія науки? 8) Перелічити основні аспекти наукознавства. 9) Основна мета наукознавства. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань
Тема № 4. Основи методології науково-дослідної діяльності	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Дати визначення поняття «теорія науки». 2) Назвати основні елементи наукової теорії як форми організації знань. 3) Що є критерієм істинності теорії? 4) В чому полягає суть поняття «категорія»? 5) Що означає термін «закон»? 6) Від якого слова походить термін «принцип» і який зміст у ньому 7) закладений? 8) Що таке «концепція»? 9) Від чого походить термін «парадигма» і що він дослівно означає? 10) Дати визначення терміну «теорія» і пояснити як теорія пов'язана із практикою. В чому суть терміну «методологія»? 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань
Тема № 5. Етапи наукового дослідження	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Охарактеризувати факти дійсності. 2) Дати визначення науковим фактам. 3) Охарактеризувати емпіричний рівень дослідження. 4) Охарактеризувати теоретичний рівень дослідження. 5) Перелічити основні етапи дослідження. 6) Особливості предмета дослідження. 7) Особливості об'єкта дослідження. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема № 6. Економічний потенціал науково дослідної роботи	1	-	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ol style="list-style-type: none"> 1) Перелічити основні види ефективності наукових досліджень.

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			2) Дати визначення економічної ефективності наукових досліджень. 3) Якісні критерії фундаментальних теоретичних досліджень. 4) Які фактори впливають на ефективність дослідницької праці? 5) Що є критерієм економічної ефективності? 6) Дати визначення впровадження. 7) Хто є замовниками науко-дослідної роботи? 8) В чому полягає специфіка проведення наукових досліджень у ВНЗ? 9) Коли можливе кількісне визначення економічної ефективності науково-дослідної роботи? 10) В чому полягає основний метод оцінки економічної ефективності? 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема № 7. Методика підготовки наукових робіт	1	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Дати визначення монографії. 2) Які види монографій існують? 3) Вимоги до монографії. 4) Вимоги до статті. 5) Вимоги до тез. 6) Вимоги до доповіді. 7) Вимоги до препринта. 8) Вимоги до наукових видань. 9) Складові методики роботи над літературними джерелами. 10) Охарактеризувати процес читання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 1-7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА НАУКОВОЇ РОБОТИ			
Тема № 8. Теорія та практика соціально-економічних досліджень	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Сформулювати основні принципи дослідження соціально-економічних систем. 2) Навести приклади емерджентності соціально-економічних систем. 3) Як визначається біфуркація в соціально-економічних системах? 4) Вказати форми розвитку соціально-економічних систем. 5) Сформулювати застосування принципів синергетики до аналізу соціально-економічних систем. 6) Перелічити основні принципи системного аналізу. 7) Дати визначення самоорганізації. 8) Навести приклад застосування принципів системного підходу до аналізу соціально-

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			<p>економічних систем.</p> <p>9) Охарактеризувати особливості синергетики в наукових дослідженнях.</p> <p>10) Основні проблеми при формуванні каналів розподілу.</p> <p>3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Виконання тестових завдань для самоперевірки</p>
Тема №9. Правила обґрунтування гіпотез та їх перевірки	1	-	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Дати визначення гіпотези. 2) Основні етапи формування гіпотези. 3) Навести приклад гіпотези. 4) Дати визначення доказу. 5) Дати визначення аргументу. 6) Що таке теза? 7) Спростування, як засіб розвитку наукового пізнання. 8) Дати визначення парадоксу. 9) Які бувають форми доказу? 10) Дати визначення софізму. <p>3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Виконання тестових завдань для самоперевірки</p>
Тема №10. Інформаційне забезпечення наукової роботи	1	2	<p>1. Опрацювання лекційного матеріалу,</p> <p>2. Самостійне опрацювання теоретичних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Дати визначення інформаційним технологіям. 2) Що відноситься до національного інформаційного ресурсу? 3) Дати визначення інформації. 4) Окреслити види професійної інформаційної комунікації наукових працівників. 5) Особливості інформаційного ресурсу. 6) Види машинних носіїв інформації. 7) Види первинних документів. 8) Дати визначення системи класифікації. <p>3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.</p> <p>5. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 6- 10</p>
Залік		2	
Всього	16	34	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на практичних заняттях, перевірки виконання тестових завдань, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та практичного заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі диференційованого заліку відповідно до графіку освітнього процесу шляхом визначення ступеню засвоєння студентом навчальної дисципліни за результатами виконання обов’язкових завдань поточного (модульного) контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання під час навчальних занять та самостійної роботи														Сума
Змістовий модуль 1									Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	P	МКР 1	T8	T9	T10	P	МКР 2	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	10	25	

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Рейкін В. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Луцьк : Вид-во ПП Іванюк В. П., 2020. 111 с.
2. Ліпич Л. Г., Громко Л. С. Методологія та організація наукових досліджень в галузі : методичні вказівки для практичної роботи. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2019. 45 с.

3. Тоцька О. Л. Основи наукових досліджень : збірник тестів. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 68 с.
4. Тоцька О. Л. Основи наукових досліджень : методичні вказівки до самостійної роботи. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 44 с.
5. Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.
6. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є.
7. Конверського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
8. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю : монографія / Пилип Селігей; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. - Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2016. - 627 с.
9. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підруч. / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – К. : Знання, 2005. – 309 с.
10. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. /С. Е.Важинський, Т. І. Щербак.– Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – 260 с.
11. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови / Г. С.Онуфрієнко. — К.: Центр навч. л-ри, 2006. — 310 с.
12. Основи наукових досліджень : [навч.-метод. посіб.]/Р.Крохмальний та ін. –Л. : ЛНУ ім.І.Франка, 2013. – 312 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

13. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
14. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
15. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
16. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
17. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
18. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>